UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Avaluació i feedback per a l'aprenentatge

Reptes i oportunitats per avançar cap a una cultura avaluativa

Guia per al professorat universitari

Material elaborat a partir dels resultats del projecte *Avaluació i feedback per a l'aprenentatge: reptes i oportunitats per millorar la cultura avaluativa a la Facultat de Ciències de l'Educació* finançat per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Bellaterra, 2026

Crèdits

Autoria: Georgeta Ion, José Luís Muñoz Moreno, Carolina Nieva Boza i Aleix Barrera Corominas

Amb la col·laboració de l'equip del Projecte d'Innovació Docent configurat per:

- Georgeta Ion (Coordinadora)
- Aleix Barrera Corominas
- Ricard Benito Pérez
- Marta Bertran Tarrés
- Marilisa Birello
- Saida López Crespo
- Lurdes Martínez Mínguez
- José Luís Muñoz Moreno
- Carolina Nieva Boza
- Naymé Salas

Origen de la guia: Aquest material s'ha elaborat a partir dels resultats del projecte *Avaluació i feedback per a l'aprenentatge: reptes i oportunitats per millorar la cultura avaluativa a la Facultat de Ciències de l'Educació.* El Projecte d'Innovació Docent es va desenvolupar entre els anys 2024 i 2026, i va rebre finançament de la Convocatòria de suport a Projectes de Recerca Educativa i Innovació Docent de la Universitat Autònoma de Barcelona (Convocatòria 2024, Modalitat B).

Agraïments: L'equip del Projecte d'Innovació Docent agraeix la participació del professorat i de l'estudiantat que hi han contribuït amb les seves aportacions. També agraeix el suport de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Unitat de Formació, que n'han fet possible el seu desenvolupament i la transferència dels resultats.

Citació de la Guia:

> Ion, G., Muñoz Moreno, J. L., Nieva Boza, C. i Barrera Corominas, A. (2026). ***Avaluació i feedback per a l'aprenentatge. Reptes i oportunitats per avançar cap a una cultura avaluativa. Guia per al professorat universitari.*** Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

© Universitat Autònoma de Barcelona.

Primera edició: Octubre de 2026.

Índex

1. INTRODUCCIÓ 4

Cap a una avaluació orientada a l'aprenentatge 4

Propòsit d'aquesta Guia 4

2. FER DEL FEEDBACK UNA OPORTUNITAT D'APRENENTATGE 5

3. RECOMANACIONS PER PROMOURE UNA AVALUACIÓ I UN FEEDBACK ORIENTAT A L'APRENENTATGE 6

Recomanació 1: Fer explícits els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació. 6

Recomanació 2: Dissenyar tasques d'avaluació autèntiques i significatives. 7

Recomanació 3: Incorporar oportunitats de feedback abans de la qualificació. 8

Recomanació 4: Diversificar les formes d'avaluació i les evidències que es demanen per assegurar la inclusió. 9

Recomanació 5: Oferir un feedback continuat, clar, específic i orientat a la millora. 10

Recomanació 6: Crear oportunitats perquè l'estudiantat utilitzi el feedback rebut. 11

Recomanació 7: Promoure l'autoavaluació per l'autoregulació de l'aprenentatge. 11

Recomanació 8: Incorporar el feedback entre iguals. 12

Recomanació 9: Utilitzar les tecnologies digitals i la intel·ligència artificial amb finalitats formatives. 13

4.-CONSIDERACIONS FINALS 15

1. INTRODUCCIÓ

Cap a una avaluació orientada a l'aprenentatge

L'avaluació ocupa un lloc central en els processos d'ensenyament i aprenentatge a la universitat. Més enllà de la seva funció acreditativa i certificadora, la manera com s'avalua condiciona què aprèn l'estudiantat, com afronta les tasques acadèmiques i quines estratègies desenvolupa per construir el seu aprenentatge. Per aquest motiu, en els darrers anys s'ha anat consolidant una visió de l'avaluació que posa l'accent en el seu potencial formatiu i en la seva contribució al desenvolupament de competències per a l'aprenentatge al llarg de la vida. Igualment, han adquirit una especial rellevància les perspectives de l'avaluació orientada a l'aprenentatge, l'avaluació autèntica i l'avaluació sostenible.

L'avaluació orientada a l'aprenentatge concep l'avaluació com una oportunitat per afavorir que l'estudiantat comprengui què està aprenent, identifiqui els aspectes que necessita millorar i disposi d'informació útil per continuar avançant. Des d'aquesta perspectiva, l'avaluació no se centra exclusivament en la qualificació final, sinó que esdevé un procés que acompanya i promou l'aprenentatge.

L'avaluació autèntica proposa activitats que permeten a l'estudiantat aplicar els coneixements i les competències en situacions significatives i vinculades a contextos professionals, socials o disciplinaris reals. El propòsit és plantejar reptes que requereixin mobilitzar aprenentatges complexos i afavorir una participació activa en la construcció del coneixement.

Per la seva banda, **l'avaluació sostenible** posa l'èmfasi en el desenvolupament de capacitats que permetin a l'estudiantat continuar aprenent més enllà d'una assignatura concreta. Això implica promoure la reflexió sobre el propi aprenentatge, la capacitat d'interpretar criteris de qualitat, d'utilitzar el feedback de manera productiva i d'exercir progressivament un major control sobre els propis processos d'aprenentatge.

Aquestes tres perspectives comparteixen una idea bàsica: que l'avaluació és més valuosa quan contribueix efectivament a l'aprenentatge. En aquest marc, el feedback esdevé una peça destacada, ja que ofereix a l'estudiantat informació que li permet comprendre el seu progrés, identificar oportunitats de millora i orientar les seves accions futures.

Propòsit d'aquesta Guia

Aquesta Guia s'adreça al professorat universitari amb la finalitat d'oferir orientacions, exemples i recursos que puguin facilitar el disseny i la implementació de pràctiques d'avaluació i feedback coherents amb aquests principis anteriors.

Les recomanacions que s'hi presenten es fonamenten tant en el coneixement generat per la recerca en Educació Superior com en les evidències recollides en el marc del Projecte de Recerca Educativa i Innovació Docent *Avaluació i feedback per a l'aprenentatge: reptes i oportunitats per millorar la cultura avaluativa a la Facultat de Ciències de l'Educació*, desenvolupat a la Universitat Autònoma de Barcelona entre els anys 2024 i 2026. La Guia recull aprenentatges derivats de l'anàlisi de pràctiques docents desenvolupades en aquesta Facultat, de les aportacions del professorat i de les experiències compartides per l'estudiantat participant en el Projecte.

2. FER DEL FEEDBACK UNA OPORTUNITAT D'APRENENTATGE

El feedback és un dels elements amb més potencial per afavorir l'aprenentatge de l'estudiantat universitari. Més enllà d'informar sobre el grau d'assoliment d'una activitat o tasca, permet proporcionar orientacions que ajuden a l'estudiantat a comprendre què està fent bé, quins aspectes pot millorar i quins passos pot seguir per continuar avançant en el seu procés d'aprenentatge.

Des d'una avaluació orientada a l'aprenentatge, el feedback no s'entén com una acció puntual que té lloc al final d'una activitat, sinó com un procés continu que acompanya i dona suport al desenvolupament de l'aprenentatge. El seu objectiu és ajudar l'estudiantat a reduir la distància entre la situació actual i els objectius d'aprenentatge previstos, facilitant la reflexió, la presa de decisions i la millora progressiva.

Perquè el feedback contribueixi realment a l'aprenentatge, no és suficient comunicar una qualificació o assenyalar errors. Els comentaris resulten més útils quan són específics, clars i orientats a l'acció, és a dir, quan proporcionen informació que l'estudiantat pugui utilitzar per revisar el seu treball i afrontar futures tasques o situacions d'aprenentatge amb més garanties.

L'efectivitat del feedback no depèn exclusivament de la qualitat dels comentaris que proporciona el professorat, sinó també de la capacitat de l'estudiantat per interpretar-los, valorar-los i utilitzar-los. Això implica entendre el feedback com un procés compartit en què l'estudiantat assumeix un paper actiu, desenvolupant progressivament la seva capacitat d'autoregulació i de judici sobre la qualitat del seu propi treball.

En aquest sentit, generar oportunitats perquè l'estudiantat participi en processos d'autoavaluació, coavaluació o feedback entre iguals contribueix a desenvolupar competències que seran útils més enllà d'una assignatura concreta. Aprendre a interpretar criteris, valorar evidències i utilitzar el feedback de manera crítica constitueix una base important per a l'aprenentatge autònom i al llarg de la vida.

El feedback pot adoptar formes molt diverses: comentaris escrits, converses individuals o grupals, orientacions orals durant les sessions de classe, rúbriques, retorns en àudio o vídeo, activitats de revisió entre iguals o eines digitals de suport. Independentment del format emprat, el seu valor educatiu augmenta quan forma part d'una estratègia coherent d'avaluació i quan l'estudiantat disposa d'oportunitats per posar en pràctica les orientacions rebudes.

Així doncs, fer del feedback una oportunitat d'aprenentatge implica entendre'l no com una mirada al passat, sinó com una eina per construir el futur. Un feedback de qualitat no només ajuda a comprendre el treball realitzat, sinó que orienta l'estudiantat sobre què pot fer per continuar progressant i assumir un rol cada vegada més actiu i responsable en el seu propi aprenentatge.

3. RECOMANACIONS PER PROMOURE UNA AVALUACIÓ I UN FEEDBACK ORIENTAT A L'APRENENTATGE

Les recomanacions que es presenten a continuació s'han elaborat a partir de l'anàlisi de pràctiques docents i experiències d'avaluació desenvolupades en diferents contextos universitaris, així com de les aportacions del professorat i l'estudiantat participants en un Projecte d'Innovació Docent implementat a la Facultat de Ciències de l'Educació (UAB: 2024 a 2026). Tot i que no existeix una única manera d'avaluar que sigui adequada per a totes les assignatures i situacions d'aprenentatge, els casos analitzats han possibilitat identificar un conjunt de principis i estratègies que contribueixen a potenciar el valor formatiu de l'avaluació i del feedback.

Aquestes orientacions no pretenen oferir receptes aplicables de manera universal, sinó proporcionar idees, orientacions i criteris que cada docent pugui adaptar a les característiques de la seva assignatura, al context formatiu i a les necessitats de l'estudiantat. Es tracta d'afavorir pràctiques que ajudin l'estudiantat a comprendre què ha d'aprendre, a participar activament en els processos d'avaluació i a utilitzar el feedback com una eina per a la millora dels seus aprenentatges.

Recomanació 1: Fer explícits els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació.

> La recerca apunta que l'estudiantat percep que no en totes les assignatures es fan visibles els criteris d'avaluació. Tot i així, l'estudiantat destaca com a bona pràctica l'esforç del professorat per donar a conèixer des del principi els indicadors d'avaluació a través de rúbriques compartides, tutories de seguiment continuades i la co-creació d'activitats o preguntes d'examen.

Per què és important?

L'estudiantat aprèn amb més eficàcia quan comprèn amb claredat què s'espera d'ell i quins criteris s'utilitzaran per valorar el seu treball. Fer visibles els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació contribueix a reduir la incertesa, facilita la planificació de les tasques i afavoreix que l'estudiantat desenvolupi la seva capacitat per valorar la qualitat del seu propi treball.

Com es pot implementar?

És recomanable presentar, a l'inici de l'assignatura i abans de qualsevol activitat d'avaluació, els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació, comentar-los amb l'estudiantat i il·lustrar-los mitjançant exemples de treballs o altres evidències d'aprenentatge. També pot ser útil utilitzar rúbriques, guies d'avaluació o activitats en què l'estudiantat hagi d'interpretar i aplicar els criteris abans de realitzar la tasca.

Exemples d'activitats:

- Incloure els criteris d'avaluació en les guies d'elaboració de treballs; explicar els criteris d'avaluació al començament d'una prova.

- Utilitzar una rúbrica o una llista de verificació i comentar-los amb l'estudiantat per assegurar la comprensió dels criteris i els estàndards d'assoliment.
- Incloure activitats de feedback entre iguals, on l'estudiantat avalua i és avaluat entre iguals, la qual cosa empeny a aprofundir en el sentit i significat dels criteris d'avaluació.
- Realitzar autoavaluacions dels treballs utilitzant les rúbriques d'avaluació que el professorat utilitza per qualificar i valorar l'activitat presentada. D'aquesta forma és conscient dels indicadors claus que ha de tenir en compte a l'hora de desenvolupar l'activitat d'aprenentatge.

Recursos:

- Álvarez, I. M., Ion, G., Arnau, L., Barrera, A., Castro, D., Díaz, A., Duran, M.ª, Mercader, C., Morodo, J. A., Muñoz, J. L., Rodríguez, D., & Suárez, C. I. (2024). *Rúbrica interactiva para evaluar presentaciones orales*. Universitat Autònoma de Barcelona. https://ddd.uab.cat/record/299760

Recomanació 2: Dissenyar tasques d'avaluació autèntiques i significatives.

> La recerca mostra un compromís clar del professorat amb el disseny de tasques d'avaluació autèntiques i significatives, connectant l'aprenentatge universitari amb la realitat professional i social de l'estudiantat.

Per què és important?

Les tasques autèntiques connecten l'aprenentatge amb situacions rellevants del context professional, social o disciplinari. Aquest tipus d'activitats afavoreix la mobilització integrada de coneixements, habilitats i actituds, i contribueix a incrementar la motivació i el compromís de l'estudiantat amb el seu aprenentatge.

Com es pot implementar?

Es poden plantejar estudis de cas, projectes, portafolis, informes professionals, simulacions, presentacions, productes digitals o resolució de problemes reals. L'element bàsic és que la tasca requereixi aplicar els aprenentatges a situacions significatives i contextualitzades.

Exemples d'activitats:

- Pràctiques basades en Aprenentatge-Servei (APS).
- Intervenció en entorns reals, simulacions de la pràctica professional (*Microteaching* en el cas dels estudis de Ciències de l'Educació) i pràctiques d'Aprenentatge Basat en Reptes (ABR).
- Metodologies d'investigació-acció i anàlisi de l'entorn (per exemple amb *Photovoice*).
- Les tasques d'avaluació que es realitzen a l'inici de l'assignatura han de servir per realitzar un treball final més global, posant en joc tots els aprenentatges de l'assignatura i on la reflexió de la pròpia pràctica és clau per a que l'estudiantat pensi quines competències ha après i quins aspectes necessita continuar desenvolupant professionalment.

Recursos:

- Díaz Vicario, A.; Duran-Bellonch, M; Galdames Calderón, M.; Iong, G.; Muñoz Moreno, J. L.; Rodríguez Gómez, D. (2024). *Estratègies per promoure la creativitat, la co-creació i l'esperit emprenedor entre l'alumnat universitari.* https://ddd.uab.cat/record/298865

Recomanació 3: Incorporar oportunitats de feedback abans de la qualificació.

> La recerca demostra que el professorat considera que els seus comentaris són altament personalitzats i detallats. L'estudiantat reconeix que sovint estan relacionats amb els objectius i els criteris, però els perceben com a menys oportuns, específics i orientats a passos concrets de millora. L'estudiantat requereix un feedback més continu, concret i orientat a la millora, que combini comentaris al llarg del procés amb oportunitats per aplicar-los, que el professorat simplifiqui les evidències i coordini criteris i terminis i adapti les tasques al nou context formatiu.

Per què és important?

Les activitats formatives permeten que l'estudiantat practiqui, cometi errors i rebi orientacions abans que la seva feina sigui objecte de qualificació. Aquestes oportunitats contribueixen a consolidar els aprenentatges, augmenten la confiança de l'estudiantat i afavoreixen una millor preparació per afrontar les activitats d'avaluació sumativa.

Com es pot implementar?

Es poden incorporar esborranys, activitats de prova, exercicis de simulació, qüestionaris de pràctica o presentacions preliminars. Allò important és que aquestes activitats vagin acompanyades de comentaris o orientacions que ajudin l'estudiantat a identificar fortaleses i aspectes susceptibles de millora abans de l'avaluació final.

Exemples d'activitats:

- Incloure lliuraments parcials de les tasques abans del lliurament final amb feedback entre iguals o amb sistemes d'autoavaluació.
- Encoratjar l'estudiantat que demani feedback sobre aspectes concrets que vol millorar a les seves activitats o procés d'aprenentatge a llarg de l'assignatura.
- Utilitzar exemplars (exemples de treballs de cursos anteriors) sobre els quals l'estudiantat pot aplicar els criteris d'avaluació.
- El Projecte d'Aprenentatge Tutoritzat (PAT) incorpora la participació de professorat en actiu que, després que l'estudiantat implementi una proposta educativa psicomotriu al seu centre docent, els ofereix un feedback detallat sobre la intervenció realitzada. Aquesta experiència combina l'acompanyament del professorat amb la mirada professional, un aspecte que l'estudiantat valora positivament. Gràcies a aquesta doble perspectiva, l'estudiantat pot comprendre de manera més profunda la relació entre la teoria i la pràctica en un context real, fet que enriqueix el seu procés d'aprenentatge i la construcció de competències psicomotrius professionals.

Recursos:

- Ion, G., Álvarez, I. M., Armengol, C., Arnau, L., Barrera, A., Buñuel, I., Castro, D., Díaz, A., Duran, M., Suárez, C. I., Mercader, C., Morodo, A., Muñoz, J. L., Rodríguez, D., Salat, E. (2020). *Dissenyar processos de feedback efectius*. ARPA-Aula de Recursos per a l'Avaluació. https://ddd.uab.cat/record/235205

Recomanació 4: Diversificar les formes d'avaluació i les evidències que es demanen per assegurar la inclusió.

> La recerca mostra que un nombre important d'assignatures depèn en gran mesura d'exàmens individuals, mentre que d'altres utilitzen sistemes fragmentats amb múltiples evidències de poc pes. Tot i que aquesta varietat pot aportar flexibilitat, també pot incrementar la complexitat, la càrrega de treball i les dificultats per recuperar les assignatures. La diversitat d'evidències d'avaluació és una manera d'oferir oportunitats a tot l'estudiantat i afavorir una avaluació més inclusiva, però no s'hauria de confondre amb una fragmentació excessiva de l'avaluació, que pot augmentar innecessàriament la càrrega de treball i la complexitat fent difícil que l'estudiantat entengui el sistema avaluatiu.

Per què és important?

L'ús d'una varietat de formats d'avaluació permet recollir evidències més riques dels aprenentatges assolits i ofereix oportunitats perquè l'estudiantat amb fortaleses diferents pugui demostrar els seus coneixements i competències. Alhora, contribueix a desenvolupar habilitats diverses i a evitar una dependència excessiva d'un únic tipus d'activitat. La diversificació dels instruments d'avaluació també contribueix a reconèixer diferents formes de demostrar els aprenentatges i afavoreix una avaluació més inclusiva.

Com es pot implementar?

És recomanable combinar diferents tipus de tasques al llarg d'una assignatura o programa formatiu, com ara treballs escrits, presentacions orals, activitats pràctiques, projectes, portafolis o produccions multimodals. Aquesta diversificació ha d'estar sempre alineada amb els resultats d'aprenentatge que es pretenen assolir.

Exemples d'activitats:

- Presentacions orals individuals o grupals.
- Portafolis digitals.
- Productes multimodals (vídeo, pòster, podcast, etc.).
- Estudi de cas.
- Simulacions professionals.
- Projectes interdisciplinaris.

Recursos:

- Ion, G., Muñoz Moreno, J. L., & Rodríguez Gómez, D. (2024). *Avaluació ètica i justa dels aprenentatges en l'Educació Superior: Guia per a la implementació*. Universitat Autònoma de Barcelona. https://ddd.uab.cat/record/301657
- Ion, G., Muñoz Moreno, J. L., & Rodríguez Gómez, D., et al. (2022). *Guia d'orientacions per una avaluació ètica dels aprenentatges* (1.ª ed.). Oficina de Qualitat Docent - Universitat Autònoma de Barcelona. https://ddd.uab.cat/record/259412

Recomanació 5: Oferir un feedback continuat, clar, específic i orientat a la millora.

> La recerca indica que, tot i que el professorat percep el feedback com una eina principal per millorar el rendiment i identificar mancances, encara és menys habitual utilitzar-lo per orientar estratègies d'aprenentatge, anticipar dificultats o promoure'n l'ús posterior. Aquesta percepció positiva del professorat contrasta amb la de l'estudiantat, que, tot i valorar-ne l'alineació amb els objectius i els criteris, identifica mancances en la puntualitat, l'especificitat i l'orientació cap a la millora futura.

Per què és important?

El feedback té més impacte sobre l'aprenentatge quan proporciona informació comprensible i útil per avançar. Comentaris genèrics o exclusivament centrats en els errors solen tenir una utilitat limitada, mentre que les orientacions concretes ajuden l'estudiantat a comprendre què ha fet bé, en quin punt es troba del seu procés d'aprenentatge, què necessita millorar i quines accions pot emprendre per fer-ho.

Com es pot implementar?

És recomanable fer comentaris vinculats als criteris d'avaluació, identificar fortaleses i aspectes de millora i suggerir accions específiques que l'estudiantat pugui aplicar en futures activitats. També és convenient utilitzar un llenguatge clar i evitar observacions massa genèriques que dificultin la interpretació del feedback així com afavorir que l'estudiantat es faci preguntes i reflexioni de manera autònoma sobre el seu procés d'aprenentatge.

Exemples d'activitats:

- Les rubriques són una de les estratègies més utilitzades pel professorat perquè permeten compartir amb l'estudiantat els criteris d'avaluació.
- El feedback del professorat es pot combinar amb estratègies de feedback entre iguals.

Recursos:

- Infografia: Com alfabetitzar a l'estudiantat en feedback: https://ddd.uab.cat/record/235204
- Infografia: Dissenyar processos de feedback efectius: https://ddd.uab.cat/record/235205
- Infografia: Com donar feedback perquè sigui fàcil d'utilitzar: https://ddd.uab.cat/record/235206

Recomanació 6: Crear oportunitats perquè l'estudiantat utilitzi el feedback rebut.

> La recerca posa de relleu que tot i que el feedback és una pràctica habitual a les classes, en la majoria dels casos, els comentaris arriben al final de la tasca o de l'assignatura i no sempre es preveuen oportunitats perquè l'estudiantat faci ús del feedback rebut.

Per què és important?

El valor del feedback no resideix només en la informació que es proporciona, sinó en l'ús que l'estudiantat en fa posteriorment. Quan l'estudiantat disposa d'oportunitats per revisar, corregir o millorar les seves produccions a partir dels comentaris rebuts, augmenten les possibilitats que el feedback es converteixi realment en aprenentatge.

Com es pot implementar?

Es poden preveure activitats de revisió durant l'elaboració d'un treball, segones versions de treballs, reflexions sobre el feedback rebut o tasques successives que requereixin aplicar les orientacions proporcionades en les tasques anteriors o en versions preliminars dels treballs. També és útil dedicar espais perquè l'estudiantat analitzi i comenti com pensa incorporar el feedback en el seu procés d'aprenentatge.

Exemples d'activitats:

- Fitxes de reflexió. L'estudiantat escull un o diversos comentaris de feedback rebuts i elabora una reflexió sobre com pot millorar el seu treball.

Recursos:

- Ion, G., Álvarez, I. M., Armengol, C., Arnau, L., Barrera, A., Buñuel, I., Castro, D., Díaz, A., Duran, M., Suárez, C. I., Mercader, C., Morodo, A., Muñoz, J. L., Rodríguez, D., Salat, E. (2020). *Com donar el feedback per a que sigui fàcil d'utilitzar?* ARPA - Aula de Recursos per a l'Avaluació. https://ddd.uab.cat/record/235206

Recomanació 7: Promoure l'autoavaluació per l'autoregulació de l'aprenentatge.

> La recerca palesa que l'autoavaluació es consolida com una eina clau d'autoregulació i reflexió crítica, integrada a les matèries mitjançant diaris, escales competencials i percentatges d'avaluació contínua que promouen la presa de consciència del propi aprenentatge.

Per què és important?

Aprendre a valorar el propi treball és una competència essencial per a l'aprenentatge autònom i al llarg de la vida. L'autoavaluació afavoreix la reflexió, ajuda l'estudiantat a identificar fortaleses i necessitats de millora i contribueix al desenvolupament de la capacitat d'autoregulació.

Com es pot implementar?

Es poden utilitzar qüestionaris d'autoreflexió, llistes de verificació, rúbriques d'autoavaluació o activitats en què l'estudiantat hagi de justificar les decisions adoptades durant l'elaboració d'una

tasca. Aquestes pràctiques resulten especialment útils quan es realitzen de manera continuada al llarg del curs.

Exemples d'activitats:

- Al començament i al final de l'assignatura, l'estudiantat ha d'omplir una Escala d'Autoavaluació de Competències Professionals Psicomotrius, un instrument que li permet identificar el seu punt de partida i valorar l'evolució experimentada al llarg del curs. Mitjançant aquesta autoavaluació, l'estudiantat pot prendre consciència dels canvis produïts, reconèixer quines competències considera més assolides i detectar aquelles en què necessita continuar formant-se. Aquest procés afavoreix una reflexió personal profunda i contribueix a la construcció d'un aprenentatge més autoregulat i significatiu.

Recursos:

- Muñoz Moreno, J. L., Pons Seguí, L., Ion, G., Cano, E., et al. (2020). *Guia de pràctiques d'avaluació per a l'autoregulació dels aprenentatges de l'estudiantat universitari*. Universitat Autònoma de Barcelona. https://ddd.uab.cat/pub/llibres/2020/233349/guipraava_a2020.pdf
- Martínez-Mínguez, L., Moya Prados, L. & Arnau-Sabatés, L. (2022). Escala ECPP-FIM para evaluar las competencias profesionales psicomotrices en la formación inicial de maestros: evidencias de validez. *Retos, 43,* 510-520. https://doi.org/10.47197/retos.v43i0.88683
- Rodríguez Gómez, D., Muñoz Moreno, J. L., & Ion, G. (2024). *La autorregulación de los aprendizajes de los futuros maestros*. UAB Divulga. https://ddd.uab.cat/record/301673

Recomanació 8: Incorporar el feedback entre iguals.

> La recerca posa de relleu que el professorat només utilitza ocasionalment el feedback entre iguals a les seves assignatures, tot i que reconeix el seu potencial per generar aprenentatge, implicar l'estudiantat i contribuir a la autoregulació del seu aprenentatge.

Per què és important?

Els processos de feedback entre iguals permeten que l'estudiantat participi activament en l'avaluació, desenvolupi la capacitat d'emetre judicis fonamentats i millori la comprensió dels criteris de qualitat. A més, afavoreixen l'aprenentatge col·laboratiu i la reflexió crítica sobre el propi treball.

Com es pot implementar?

És convenient proporcionar orientacions clares, criteris compartits i activitats estructurades perquè l'estudiantat revisi les produccions dels seus companys i companyes. El procés pot incloure la formulació de comentaris escrits, discussions en grup o activitats de revisió guiada abans de l'entrega definitiva d'una tasca.

Exemples d'activitats:

- Feedback amb una rúbrica senzilla (3-4 criteris) perquè el feedback es mantingui centrat i coherent durant el desenvolupament d'una activitat o durant una exposició oral.
- Feedback sobre pòsters: l'estudiantat penja el seu treball (pòsters, redaccions, projectes, etc.) per l'aula. Tothom circula i deixa comentaris en notes adhesives.

Recursos:

- Agud, I., Alcalde, R., Armengol, C., Barrera, A., Buñuel, I., Castro, D., Díaz, A., Duran, M., González, H., Ion, G., Marzo, L., Mercader, C., Muñoz, J. L., Orta, M., Parera, M., Pérez, C., Rodríguez, D., Salat, E., Sánchez, A., Zolle, T. (2018). *Pauta per a l'avaluació de la contribució individual dels membres al procés grupal en el treball en equip universitari*. ARPA - Aula de Recursos per a l'Avaluació. https://ddd.uab.cat/record/196345

Recomanació 9: Utilitzar les tecnologies digitals i la intel·ligència artificial amb finalitats formatives.

> La recerca mostra que la irrupció de la intel·ligència artificial generativa fa necessària una revisió dels sistemes d'avaluació. Aquest nou context planteja la necessitat de repensar l'autenticitat de les tasques, el pes de les proves presencials i orals, així com les formes d'integrar les tecnologies digitals en els processos d'ensenyament, aprenentatge i avaluació.

Per què és important?

Les tecnologies digitals poden ampliar les oportunitats de feedback, facilitar el seguiment dels aprenentatges i promoure processos d'avaluació més participatius i personalitzats. Al mateix temps, l'aparició de la intel·ligència artificial generativa obliga a revisar algunes pràctiques d'avaluació per tal de garantir la integritat acadèmica, fomentar l'autoria dels aprenentatges i assegurar que l'estudiantat desenvolupa les competències i els resultats d'aprenentatge previstos.

El propòsit no és impedir l'ús de la intel·ligència artificial, sinó promoure'n un ús ètic, transparent i crític que contribueixi als processos d'aprenentatge i al desenvolupament de l'autonomia de l'estudiantat. A més, la incorporació progressiva de la intel·ligència artificial en els contextos professionals fa necessari que l'estudiantat desenvolupi criteris per utilitzar aquestes eines de manera crítica, responsable i ètica.

Com es pot implementar?

Les eines digitals es poden utilitzar per proporcionar feedback ràpid i personalitzat, facilitar l'autoavaluació i promoure processos de coavaluació entre iguals. Així, és important explicitar els usos autoritzats, limitats o no permesos de la intel·ligència artificial en cada activitat d'avaluació, i també establir mecanismes de transparència que permetin a l'estudiantat declarar si ha utilitzat aquestes eines i amb quina finalitat.

Alhora, és recomanable dissenyar activitats que valorin no només el producte final sinó també el procés d'aprenentatge, mitjançant esborranys, versions intermèdies, portafolis o reflexions sobre el treball desenvolupat. També convé plantejar tasques autèntiques i contextualitzades que requereixin aplicar coneixements, argumentar decisions, resoldre problemes o emetre judicis fonamentats, i complementar, quan sigui pertinent, les evidències escrites amb presentacions, defenses orals, entrevistes o altres activitats que permetin verificar la comprensió, l'autoria i la capacitat de transferència dels aprenentatges.

Exemples d'activitats:

- Portafolis digitals que permetin documentar el procés d'aprenentatge i incorporar evidències de revisió i millora.
- Activitats d'autoavaluació o coavaluació mitjançant eines digitals amb feedback automatitzat o entre iguals.
- Anàlisi crítica de respostes generades amb intel·ligència artificial per identificar-ne fortaleses, limitacions i possibles biaixos.
- Presentació d'esborranys i versions intermèdies d'un treball acompanyades d'una reflexió sobre el procés seguit.
- Declaració de l'ús de la intel·ligència artificial en l'elaboració d'una activitat, explicitant-ne la finalitat i la contribució.
- Defenses orals, entrevistes o presentacions que permetin contrastar l'autoria i la comprensió dels aprenentatges.

Recursos:

- Ion, G., Mercader, C., Akintola, O. S., et al. (2023). *Recursos formatius per a l'avaluació amb tecnologies digitals: Material pel professorat universitari*. Aula de Recursos per a l'Avaluació (ARPA). https://ddd.uab.cat/record/284199
- Cabrera Lanzo, N., & Mayordomo Saiz, R. M. (Eds.). (2016). *El feedback formativo en la universidad: Experiencias con el uso de la tecnología*. Laboratori de Mitjans Interactius - Universitat de Barcelona. https://www.researchgate.net/publication/301636745_El_feedback_formativo_en_la_universidad_Experiencias_con_el_uso_de_la_tecnologia

4.-CONSIDERACIONS FINALS

L'avaluació i el feedback constitueixen eines nuclears per afavorir l'aprenentatge de l'estudiantat universitari. Més enllà de la seva funció certificadora, l'avaluació pot esdevenir un espai de reflexió, orientació i millora que ajuda l'estudiantat a comprendre què està aprenent, com ho està fent i quins passos pot seguir per continuar progressant. En aquest sentit, el feedback ajuda a l'estudiantat a identificar els seus punts forts, prendre consciència dels aspectes que ha de reforçar i definir estratègies per a la millora del seu aprenentatge.

Les orientacions recollides en aquesta Guia mostren que una avaluació orientada a l'aprenentatge es basa en la transparència dels criteris, la participació activa de l'estudiantat, l'ús formatiu del feedback i el desenvolupament progressiu de l'autonomia. Tot i que no existeixen fórmules úniques aplicables a totes les situacions docents, els casos analitzats en el Projecte d'Innovació Docent portat a terme evidencien que petites transformacions en les pràctiques avaluatives poden generar millores significatives en la qualitat dels aprenentatges.

Aquesta Guia pretén ser un recurs de suport per al professorat en aquest procés de reflexió i millora contínua. Lluny de proporcionar receptes tancades, vol contribuir a consolidar una cultura d'avaluació en què el feedback, la participació activa de l'estudiantat i l'aprenentatge esdevinguin eixos de la pràctica docent universitària.

Les recomanacions presentades comparteixen una mateixa finalitat: promoure una cultura avaluativa basada en la transparència dels criteris i processos d'avaluació, la participació activa de l'estudiantat en la valoració dels seus aprenentatges i l'ús del feedback com a motor de millora i desenvolupament. Aquestes dimensions contribueixen a convertir l'avaluació en una eina al servei de l'aprenentatge i no únicament de la certificació dels resultats.

Avançar cap a una avaluació orientada a l'aprenentatge no depèn únicament de noves eines o procediments, sinó també de la consolidació d'una cultura docent basada en la confiança, la reflexió i la voluntat de millora. Fomentar aquesta cultura és una responsabilitat compartida que contribueix no només a millorar els aprenentatges de l'estudiantat, sinó també a formar professionals amb capacitat d'aprendre, reflexionar i prendre decisions de manera autònoma al llarg de la seva trajectòria personal, acadèmica i professional.